

Nova izdanja / Metodička kritika

SVEUČILIŠNA VJEŽBENICA NJEMAČKOG JEZIKA KAO STRANOGA

**Inja Skender Libhard i Tamara Crnko Gmaz: TEXTE UNTER DER
LUPE Was und wie – *Übungsbuch für Germanistikstudenten*, Zagreb,
Leykam international, 2008.**

Iz tiska je izašla vježbenica *TEXTE UNTER DER LUPE Was und wie - Übungsbuch für Germanistikstudenten* autorica Inje Skender Libhard i Tamare Crnko Gmaz u izdanju izdavačke kuće Leykam international te je svrstana je među udžbenike Sveučilišta u Zagrebu. Ona je nastavak slične vježbenice, objavljene 2008. godine, (*Übungsbuch zu Lexik und Grammatik für Germanistikstudenten*) te će, budući da je uz prvu jedina vježbenica takvog tipa objavljena u Hrvatskoj, pouzdano naići na dobar odjek kod svih studenata germanistike u Hrvatskoj i svih onih koji su na bilo koji način uključeni u proces učenja ili poučavanja njemačkoga jezika na najvišoj razini.

Vježbenica je plod zajedničkoga rada dviju autorica, lektorica na Odsjeku za germanistiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, koje su u njoj prikupile svoje nastavno-pedagoško iskustvo, nastalo u radu sa studentima njemačkoga jezika svih semestara, odnosno u okviru kolegija *Suvremeni njemački jezik III i IV* te kolegija *Receptivna i produktivna tekstna kompetencija I i II*. Naime, vježbenica je nastala kao odgovor na potrebe novijih generacija studenata, koji imaju znatne poteškoće pri snalaženju u obradi tekstova odnosno nastavnih materijala. Namjera autorica bila je prikupiti na jednom mjestu vježbe koje su one u obliku radnih listova izradivale za svoje studente te od njih napraviti vježbenu koja bi pomogla studentima germanistike pri leksičkoj i gramatičkoj obradi tekstova u nastavi, a onda im u drugome koraku i omogućila uvježbavanje i svladavanje novoga te neprekidno ponavljanje staroga jezičnog i gramatičkog gradiva.

Vježbenica je, kako autorice naglašavaju u uvodu, u prvome redu namijenjena studentima gore navedenih kolegija germanistike, no zbog raznolikosti i univerzalnosti vježbi jednako je prihvatljiva i ostalim korisnicima odrasle dobi napred-

noga stupnja poznavanja njemačkoga jezika, pa čak i izvornim govornicima. Može se koristiti na studijima germanistike, konverzacijskim stupnjevima nastave škola za strane jezike te u individualnoj nastavi odnosno samostalnom učenju jezika.

Vježbenica ima 301 stranicu: na početku nalazi se, nakon uvoda, pregledan sadržaj, a na samom kraju vježbenice je popis stručnih odnosno gramatičkih pojmova upotrijebljenih u formulaciji zadataka ili samim vježbama te popis s izvorišta pojedinih tekstova.

Vježbenica je ustrojena kao skup od dvadeset tzv. radnih listova (*Arbeitsblatt*) od čega je zadnji, dvadeseti, namijenjen ponavljanju gradiva te je vrlo pogodan i za samostalnu provjeru znanja studenata (autokorekciju).

Ostalih devetnaest radnih listova odnosi se na tekstove koji se obrađuju u nastavi: devet tekstova nalazi se u udžbeniku koji je na popisu obavezne literature za studente germanistike *Auf neuen Wegen*, a ostalih deset tekstova su autentični tekstovi iz poznatih njemačkih novina, časopisa i magazina ili njihovih internet izdanja te se nalaze u prilogu na kraju vježbenice. Važno je napomenuti da su tekstovi aktualni te jezično i tematski zanimljivi.

Tekstovi pripadaju različitim tematskim područjima, djelomično se obrađuju u okviru tema zadanih u udžbeniku *Auf neuen Wegen* (zdravlje, kulturološki šok, umjetnost, književnost, arhitektura, Europska unija, njezina povijest i institucije) ili su pak odabrani iz novina i časopisa, ali tako da jednim dijelom ipak imaju dodirne točke s temama u udžbeniku ili su odabrani prema kriteriju aktualnosti i «važnosti» za studente germanistike (države EU-a, prevoditelji u EU, povijest njemačkog ujedinjenja, germanistika na tržištu rada, mediji budućnosti, njemački jezik danas).

Radni su listovi uvijek podijeljeni na tri cjeline: vježbe vezane uz leksik, vježbe vezane uz gramatiku i vježbe prijevoda. Svaka cjelina sadrži niz vježbi i zadataka odnosno rečenica namijenjenih prevođenju. Cjeline su, strukturalno gledano, koncipirane na gotovo identičan, ali vrlo pregledan način. Svaki radni list počinje leksičkim dijelom koji sadrži zadatke u kojima se od studenata najprije traži da objasne pojedine jezične jedinice, složenice i pojmove iz teksta te da im odrede član u jednini i nastavak u množini. Potom uvijek slijede vježbe parafraziranja pojedinih dijelova teksta ili rečenica, odnosno od studenata se traži da drugim jezičnim sredstvima izraze isto značenje. U nastavku obično slijede razne vježbe transformacija, nadopunjavanja, objašnjavanja njemačkih kratica i sl.

Izbor zadataka u gramatičkome dijelu, odnosno gramatička progresija, uvjetovani su redosljedom obrađenih poglavlja u gramatici *Deutsche Grammatik* autora Helbiga i Busche koja je također dio propisane i obvezne literature za studij germanistike i polazište je pri radu na njemačkoj gramatici u nastavi. Zadaci su u ovome dijelu tako koncipirani da se kreću od temeljnih gramatičkih sadržaja koji se uvijek iznova pojavljuju, dakle, u svakome radnom listu (tvorba vremena, tj. nepravilni glagoli, određivanje glagolskih oblika prema morfološkim i sintaktičkim kriterijima, rekcija glagola, pridjevska deklinacija, upotreba participijalnih gla-

golskih oblika, neupravní govor, parafraziranje pasiva te pretvaranje nominalnih konstrukcija u zavisne rečenice i obrnuto). Na kraju gramatičkoga dijela uvijek se nalazi i zadatak (*zusammenfassende Übung*) koji na jednom mjestu traži prepoznavanje svih temeljnih gramatičkih konstrukcija odnosno njihovo preoblikovanje. Takvo ponavljanje pridonosi utvrđivanju osnovnih gramatičkih sadržaja s čijim potpunim usvajanjem neki studenti, nažalost, uvijek imaju problema. Pomoći im se može ponekad samo tako da stalno i uporno od njih tražimo rad na uvijek istim tipovima zadataka. Dakle, vježbenica prati gramatičku progresiju, ali neprekidno ponavlja i utvrđuje već prethodno ili u ranijim semestríma obrađene gramatičke pojave i strukture.

Svaki radni list završava cjelinom sa zadacima vezanima uz prijevod: u tom se dijelu od studenata traži da prevedu rečenice iz tekstova na hrvatski jezik. Taj je dio jako bitan jer ovdje studenti mogu kreativno iskoristiti znanje stečeno u prve dvije cjeline te se tako lagano uhodavati u ispravno prevođenje s njemačkoga jezika na hrvatski.

Zadnji radni list sadrži zadatke i vježbe ponavljanja te, za razliku od ostalih radnih listova, donosi primjere iz drugih njemačkih tekstova i izvora, neobrađenih u nastavi. Svi su zadaci u svim cjelinama predviđeni za samostalan rad čiji se rezultati potom mogu zajednički provjeravati na nastavi.

Valja napomenuti da se u čitavoj vježbenici, za razliku od prethodne, kod većine zadataka navodi primjer rješavanja zadatka, a kod ostalih se u zagradi navode mogućnosti između kojih treba odabrati ispravne. To u svakome slučaju još više pridonosi jasnoći i preglednosti ove vježbenice.

U ovoj vježbenici svakako treba pohvaliti velik broj zadataka i vježbi koje vode potpunom usvajanju novoga i staroga jezičnoga i gramatičkoga gradiva. Vježbe imaju jasan cilj: pridonijeti sistematskom uvježbavanju i ovladavanju jezičnim i gramatičkim strukturama. Vrlo je očita želja autorica da svoje studente ne prepuste samima sebi, već da učine sve da oni, ako to doista žele, ipak svladaju poteškoće koje imaju pri usvajanju i studiranju njemačkoga jezika. Činjenica da su tipovi zadataka predvidljivi, odnosno da se pojavljuju uvijek isti tipovi zadataka, kod studenata ne izaziva osjećaj monotonije (to je i moje iskustvo u radu s takvim radnim listovima u nastavi), ne samo zato što se uvijek radi o drugome tekstu i jezičnome materijalu, već i zato što se studenti naviknu na određene formulacije zadataka pa to kod njih stvara određeni osjećaj sigurnosti.

U svakom slučaju, ovu se vježbenicu može višestruko upotrijebiti u nastavi. Ona je, primjerice, prikladna za parcijalnu upotrebu pojedinih vježbi. Gramatičke vježbe i vježbe prevođenja mogu se tako obrađivati neovisno o tome jesmo li tekst uz koji se nudi određeni radni list obradili na satu ili nismo. Ovisno o gramatičkom gradivu koje želimo provjeriti i utvrditi, možemo izolirano odabrati zadatke iz vježbenice. Vježbe prevođenja se pak uvijek mogu iskoristiti i ne moraju biti tematski povezane s trenutnim nastavnim gradivom.

Isto se tako vježbenica može upotrijebiti i kao pomoć pri sastavljanju testova i provjera znanja, neovisno o tome je li se tekstove obradivalo u nastavi ili ne. Vježbenica se može rabiti i kao dodatak u nastavi budući da se neki tekstovi koje su autorice u pravilu obradivale na nastavi nalaze u prilogu u zadnjem dijelu vježbenice. Ti se tekstovi mogu upotrijebiti kao osvježenje nastavnom satu ili pak proširenje teme (s obzirom na, primjerice, drukčiji pristup temi ili sl.). Studenti ih također mogu i samostalno obrađivati kod kuće, a mogu biti i pogodni za individualnu nastavu s učenicima višeg stupnja poznavanja njemačkoga jezika. Zbog svoje se koncepcije vježbenica može prilagoditi i nastavi njemačkoga jezika na drugim institucijama te poslužiti kao izvor ideja za pripremanje nastave njemačkoga jezika na višoj razini, ali može ponuditi i korisne ideje nastavnicima na nižim stupnjevima podučavanja jezika.

Stoga moramo na koncu još jednom ustvrditi da je ova vježbenica izvrstan priručnik u nastavi njemačkoga kao stranoga jezika te smo uvjereni da će naći brojnu publiku.

Sonja Strmečki Marković